

Кіровоградська область
016 місто Кіровоград
№ 17

Рік видання XVIII
№ 152 (2412).
СУБОТА
17
ГРУДНЯ
1977 РОКУ
Ціна 2 коп.
Газета виходить
з 1939 року.

Молодіжний комуніст

пролетарі всіх країн, єднайтеся!

орган Київського обласного обкому ЛКСМУ

НА СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР

МОСКВА. 15 грудня в Кремлі другий день працювала восьма сесія Верховної Ради СРСР. На роздільних засіданнях палат — Ради Союзу і Ради Національностей — депутати продовжили почате напередодні обговорення питань про Державний план економічного і соціального розвитку СРСР, Державний бюджет СРСР на 1978 рік і про виконання Державного бюджету СРСР за 1976 рік.

Промовці говорили про те, що Пленум Центрального Комітету КПРС, який відбувся 13 грудня і на якому з великою промовою виступив товариш Л. І. Брежнев, відіграє величезну мобілізуючу роль у здійсненні соціально-економічної програми, висунутої XXV з'їздом партії.

На сесії відзначалося, що за два роки десятої п'ятирічки досягнуто значного зростання економіки країни. Дальшого розвитку набули всі галузі промисловості. Характерним для цих років є підвищення техніко-економічного рівня виробництва і якості продукції. Загальний обсяг виробництва зростає на 10,9 процента.

Однією з важливих умов виконання плану на 1978 рік, підкреслювалось на сесії, є зміцнення державної планової дисципліни, забезпечення виконання плану кожним підприємством, кожною будовою.

У багатьох виступах відмічалось значення якнайшвидшого поширення досвіду передових колективів, які добиваються на основі хорошої організації виробництва виконання і перевиконання плану.

Оплесками зустріли учасники сесії повідомлення ризької придільниці депутата Т. Б. Мазуре про те, що вона вже виконала план трьох років п'ятирічки. Текстильниця повідомила, що на підприємстві широко розгорнулося соціалістичне змагання під лозунгом «Жодного відстаючого поруч». Цей рух характерний для радянського способу життя, підкреслила вона. В жодній капіталістичній країні робітник не буде безкорисливо допомагати відстаючим. Там кожний змушений думати тільки про себе, про те, щоб не залишитися без роботи. Т. Б. Мазуре, побувавши в складі молодіжної делегації в США, бачила це на власні очі. Позитивно з становищем робітника у світі капіталу особливо усвідомлюється велич гарантованих радянським людям соціальних прав, у тому числі права на працю, сказала депутат.

Промовці підкреслили, що в нашій країні послідовно проводиться вироблена партією довготривала програма розвитку сільського господарства, зміцнення його матеріальної бази. Трудівники сільського господарства в найвищому ступені в складних погодних умовах добилися чималих успіхів. Реєструють кількість зерна — 1 мільярд 127 мільйонів пудів — продали державі хлібороби України. Високими є досягнення землеробів Узбекистану, які вперше здали на заготівельні пункти 5,7 мільйона тонн барвнистий.

Селянинові доводиться тепер мати справу із складними машинами, електрикою, хімією, агротехнікою і зоотехнічною наукою, сказав голова колгоспу «Оснежницький» Пінського району Брестської області депутат В. А. Ралько. Це вимагає дедалі вищої загальноосвітньої та професійної підготовки людей.

(Див. 2 стор.)

СТУПЕНІ СХОДЖЕННЯ

ПІДБИТО ПІДСУМКИ СОЦІАЛІСТИЧНОГО ЗМАГАННЯ СЕРЕД МОЛОДИХ МАЙСТРІВ МАШИННОГО ДОІННЯ МОЛОЧНОТОВАРНИХ ФЕРМ ГОСПОДАРСТВ ОБЛАСТІ ЗА 11 МІСЯЦІВ

Галина БІЮЗЕР з колгоспу «Зоря комунізму» Новоархангельського району подоїла від кожної корови 5011 кілограмів молока.

Надія МАКСИМЕНКО — колгосп «Перше травня» Маловіснівського району — 4502.

Надія ПАРАНЮК — колгосп імені Шевченка Ульяновського району — 4257.

Любов ІРЖОВА — колгосп «Перше травня» Мзловіснівського району — 4054.

Галина ПОКЛАД — колгосп імені Лєніна Доліньського району — 3884.

Ольга ШЕВЧЕНКО — колгосп «Прогрес» Новозиргородського району — 3881.

Тетяна КОВТУН — колгосп імені Мічуріна Новгородківського району — 3870.

Галина ОЛЕФІРЕНКО — колгосп імені XX з'їзду КПРС Бобринського району — 3868.

Людмила СОКІРЬСЬКА — колгосп «Росія» Новоукраїнського району — 3861.

Валентина НОВАК — Ульяновський відділок Маловіснівського цукрокомбінату — 3850.

Марія ТОЛУБ'ЯК — колгосп «Родина» Доліньського району — 3831.

Ми кажемо: щоб критикувати, треба мати на це моральне право, треба особистим прикладом утверджувати його. Член штабу «Комсомольського прожектора» механоскладального цеху № 3 заводу «Червона зірка» слюсар-слюсардальником Андрій ТЮПА має таке право. Андрій збирає полози до сівалки СКНН-8. І щодня виконує норму на 180 процентів з відмінною якістю роботи.

Фото В. КОВАКА.

На звітно-виборну комсомольську конференцію Знам'янського відділка залізничної прийшли не тільки її делегати, а й секретарі парткомів провідних залізничних підприємств, де трудяться багато комсомольців.

Було про що говорити у звітній доповіді секретареві вузлового комітету Павлу Макарову. Адже на рахунок тринадцяти первинних комсомольських організацій та 73 груп багато добрих справ, невіршених проблем. Пролунало добре слово про комсомольсько-молодіжну мікроколонію громадського машиніста-інструктора Сергія Пугачова, яка виступила з починком — не відмовлятися від великогазових поїздів. І відтоді, не зважаючи ні на які труднощі, всі охоче перевозять наднормові вантажі. За десять місяців у великогазових ешелонах відтранспортовано понад план більш як 120 тисяч тонн народногосподарських вантажів. І при цьому заощаджено ще й 25 тисяч кіловат-годин електроенергії.

Доброю славою користується у вагонному депо комсомольсько-молодіжна зміна № 1 пункту технічного огляду, де групкомсоргом Раїса Іванова. У всіх членів зміни є одна спільна риса: почуття відповідальності. Взаємодопомога — характер стосунків у колективі. Це завдяки вправним рукам комсомольців Віктора Заболотного, Валентина Гори, Олега Ярмиша, Олександра Андрющенка та багатьох інших не менше 12 поїздів за зміну обробляється швидкісним методом. Всього з початку року набагато швидше від встановленої норми оброблено близько 900 поїздів. Ось уже п'ять місяців підряд у зміні працюють без браку.

Чимало добрих справ на рахунок колективу пункту технічного огляду електрозів (групкомсорг Анастолій Меркотан), комсомольсько-молодіжного колективу електромашинного цеху, де спілчан очолює Володимир Ілларіонов.

Нині на залізничні всіма основними технологічними

БЕЗ СКИДОК НА ОБСТАВИНИ

процесами керують за допомогою складної апаратури. Догляд за нею, надійність в експлуатації забезпечують працівники дистанції сигналізації і зв'язку, де третина колективу — комсомольці і молоді.

Про трудову активність молодих залізничників свідчить той факт, що за підсумками соціалістичного змагання у першому році десятиї п'ятирічки 300 з них нагороджено значком ЦК ВЛКСМ «Ударник-76», 26 — значком «Майстер-умілець», 300 присуджено звання ударника комуністичної праці.

Відзначаючи здобутки, доповідачі і виступаючі не змовчали про недоліки, зокрема у внутрішній та ідейно-виховній роботі.

Не зростає кількість комсомольської організації

станції Знам'янка, хочуть працювати чимало неспілкової молоді. Порувували Статут ВЛКСМ комсомольці дистанції колії, але у первинній (секретар Сергій Печений) на це реагували слабо, з порушників трудової дисципліни і громадського правопорядку не питали з усією принциповістю.

У Знам'янці є два училища, які готують кадри для вагонного й локомотивного депо, другого будівельного управління, дистанції цивільних споруд. Як відзначили виступаючі, випускники, прийшовши вже не на практику, а в трудовий колектив, по кілька місяців не виконують планів, довго входять у ритм виробництва. Тому комсомольсько-молодіжним колективам підприємств залізничної варто було б взяти шефство над

учнівськими групами, поступово готувати їх до трудового життя. Цим певною мірою досягли б не тільки більшої віддачі від молодого поповнення, а й запобігли б плинності кадрів.

Самокритично визнав у своєму виступі комсомольць Олександр Проша, що робота штабу «Комсомольського прожектора» була недостатньою. У місті трапляються випадки дрібного хуліганства, часті юнаки, а то й зовсім підлітки, з'являються в громадських місцях у нетверезому стані. І все це тому, що комітети комсомольських організацій мало дбають про відпочинок, дозвілля молоді. У місті влітку гостинно відкрив свої двері Палац культури залізничників. Та там поки що бувають лише столичні й обласні

актори та приїжджі з інших міст ансамблі. Пояснюють це тим, що Палац було відкрито посеред року, кошти на оплату праці спеціалістів з відповідною освітою (художні керівники, музиканти, ансамблі тощо) не виділені. Отож такі обставини склалися, мовляв. Про організацію звичайнісіньких вечорів відпочинку не спромоглася подумати жодна комсомольська організація. А тим часом юнаки, не знаючи, куди себе подіти після роботи, наносять візити в питні заклади.

Отож, не зважаючи на всі здобутки, комсомольцям залізничного вузла не тільки є на що спрямувати свою увагу, а й необхідно активізувати діяльність без скидок на обставини.

Р. МАРЧЕНКО.

НА ТРИБУНУ ОБЛАСНОЇ КОМСОМОЛЬСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

НА СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР

(Закінчення).

У господарстві багато зроблено для того, щоб усі ділянки колгоспного виробництва очолювали грамотні спеціалісти, щоб систематично підвищували кваліфікацію працівники колгоспу. Сьогодні тут працюють 40 спеціалістів з вищою і середньою спеціальною освітою.

Хороші результати роботи провідних галузей економіки сприяли дальшому підвищенню добробуту народу, зростанню культурного рівня радянських людей. На здійснення загальнодержавних заходів по підвищенню народного добробуту за два роки десятої п'ятирічки витрачено 5,7 мільярда карбованців.

Планом на наступний рік передбачається дальший розвиток торгівлі і сфери обслуговування населення. Обсяг побутових послуг буде збільшено на 8,5 процента, в тому числі в сільській місцевості — на 10,6 процента. Кількість дітей у дошкільних закладах, включаючи колгоспні, збільшиться на кінець 1978 року до 13,4 мільйона чоловік. За рахунок державних коштів будуть збудовані дошкільні заклади на 307 тисяч місць, загальноосвітні школи на 1,2 мільйона учнівських місць, у тому числі більше половини в сільській місцевості.

Висока культура виробництва і загальна культура й освіченість взємозв'язані, заявила старша апаратника Чирчицького електрохімічного комбінату депутат В. О. Васильєва. В місті Чирчику однією сім'єю живуть і працюють представники 38 національностей.

Депутати підкресливали, що завдання Державного плану на 1978 рік спрямовані на комплексне розв'язання великомасштабних економічних проблем, гармонійний розвиток економіки і культури всіх союзних республік. Намічено прискоренний розвиток продуктивних сил східних районів РРФСР.

Вирішальною ланкою у здійсненні заходів по розвитку Нечорноземної зони РРФСР є будівництво, відзначив у промові на сесії заступник голови Ради Міністрів РРФСР депутат О. М. Калашніков. У вищій п'ятирічці капітальні вкладення та будівельно-монтажні роботи в зоні значно зросли. Разом з тим встановлені на ці роки завдання виконуються не в повному обсязі.

Ряд критичних зауважень висловили й інші депутати. Промовці звертали увагу на те, що в розвитку економіки можна було добитися більшого, якби повніше використовували резерви виробництва.

Депутатам доповіли, що постійні комісії Ради Союзу і Ради Національностей пропонують збільшити доходи бюджету на 135 мільйонів карбованців. Комісії вважають можливим збільшити видатки на благоустрій районних центрів, міст районного підпорядкування і робітничих селищ на 10,5 мільйона карбованців, придбання інвентаря, обладнання і капітальний ремонт будинків для закладів освіти, охорони здоров'я і соціального забезпечення — на 113,5 мільйона карбованців, на придбання інвентаря, обладнання і капітальний ремонт будинків для сільських і селищних Рад — на 11 мільйонів карбованців.

Усі промовці пропонували затвердити Державний план економічного і соціального розвитку і Державний бюджет країни на 1978 рік з урахуванням поправок і доповнень постійних комісій палат Верховної Ради СРСР.

***

МОСКВА. 16 грудня — заключний день роботи восьмої сесії Верховної Ради СРСР дев'ятого скликання. На роздільних засіданнях палат зазвучило обговорення питань про Державний план економічного і соціального розвитку СРСР, Державний бюджет СРСР на 1978 рік і про виконання Державного бюджету СРСР за 1976 рік. Депутати підкресливали, що план і бюджет країни розроблені відповідно до рішень XXV з'їзду КПРС з урахуванням підсумків перших двох років п'ятирічки і вимог її головного економічного завдання — дальшого зростання добробуту людей.

З трибуни сесії прозвучали слова вдячності Центральному Комітету КПРС, особисто товаришеві Л. І. Брежнєву за постійну турботу про благо народу, про мир і щастя людей.

Промовці відзначали, що восьмій сесії Верховної Ради

підвищені вимоги до виховної роботи, особливо серед молоді, до поліпшення політичної освіти, вдосконалення її системи. Це означає, по-перше, що теоретичне навчання молоді, його ефективність повинні бути нерозривно по-

МОЖЛИВІСТЬ ЗРОСТАТИ

ДОСВІДОМ РОБОТИ ЗА ОСОБИСТИМ ТВОРЧИМ ПЛАНОМ ДІЛІТЬСЯ ПРОПАГАНДИСТ

ПАМ'ЯТАЄТЕ, у матеріалах XXV з'їзду КПРС, відзначалося, що в житті вступають нові покоління будівників комунізму, відбувається прискоренний розвиток науки і техніки, який оповлює соціально-економічні умови життя і праці людей. Зростає їх обізнаність і поінформованість. Загострюється класова боротьба, стає витонченішою імперіалістична пропаганда. Все це, зрозуміло, ставить

в'язані з морально-психологічним кліматом, з виробничою обстановкою в колективі, з усім тим, що оточує людину на підприємстві, в побуті, сім'ї, з нашою багатогранною радянською дійсністю взагалі. Звичайно, велика роль відводиться тут пропагандистові, його авторитету. А звідси виростає значення самостійної підготовки пропагандиста, його роботи за особистим творчим планом.

СРСР скликано в період, насичений великими історичними подіями. Небувалим піднесенням політичної і трудової активності було ознаменовано 50-річчя Великого Жовтня прийняття нової Конституції нашої держави. Тепер у соціалістичному змаганні, повідомив на сесії голова ВЦРПС депутат О. І. Шибяев, беруть участь понад 110 мільйонів чоловік. До знаменної дати два і більше річних плани виконали понад 150 тисяч колективів цехів, діляниць, змін, бригад, майже п'ять тисяч підприємств, понад 7,5 мільйона трудящих.

На промислову основу переводяться провідні галузі сільського господарства, забезпечується його неухильне піднесення, сказав у своїй промові на сесії бригадир бригади комплексної механізації об'єднання механізації і електрифікації сільського господарства Ради колгоспів ЧаDIR-Мульського району Молдавської РСР депутат С. М. Пармакі. В республіці значну частину продукції землеробства і тваринництва дають інтегровані виробництва 75 процентів механізованих робіт виконують міжгосподарські об'єднання по механізації і електрифікації сільськогосподарського виробництва.

В результаті землероби Молдавії виростили в нинішньому, надзвичайно складному за кліматичними умовами, році озимої пшениці по 39,3 центнера з гектара.

Разом з колективами промислових і сільськогосподарських підприємств вагомий вклад в успішне виконання завдань п'ятирічки вносять радянські вчені. Наша наука досягла такого рівня, який дає змогу розв'язувати складні науково-технічні проблеми. Про це говорив на сесії директор Фізичного інституту імені П. М. Лебедева Академії наук СРСР депутат М. Г. Васов.

Всі промовці заявили про рішучість радянських людей втілювати в життя плани дальшого зміцнення могутності любимої Батьківщини.

О третій годнині дня у Великому Кремлівському Палаці почалося спільне засідання Ради Союзу і Ради Національностей.

Тривалими оплесками депутати і гості зустріли товаришів Ю. В. Андропова, В. В. Гришина, А. А. Громико, А. П. Кирилєнка, О. М. Косигіна, Ф. Д. Кулакова, Д. А. Кунаєва, К. Т. Мазурова, А. Я. Пельше, Г. В. Романова, М. А. Суслєва, Д. Ф. Устинова, В. В. Щербинського, Г. А. Алієва, П. Н. Демічева, В. В. Кузнєцова, Б. М. Пономарьова, Ш. Р. Рашидова, М. С. Соломенцева, К. У. Черненко, І. В. Капітонова, В. І. Долгих, Я. П. Рябова.

Із заключним словом у питанні про Державний план економічного і соціального розвитку СРСР на 1978 рік виступив заступник голови Ради Міністрів СРСР, Голова Держплану СРСР депутат М. К. Байбаков.

Верховна Рада СРСР роздільним голосуванням по палатах одногослосно прийняла закон про Державний план економічного і соціального розвитку СРСР на 1978 рік.

У третім питанні порядку денного — про Державний бюджет СРСР за 1976 рік — із заключним словом виступив міністр фінансів СРСР депутат В. Ф. Гарбузов.

Одностайно було прийнято Закон про Державний бюджет СРСР на 1978 рік. Бюджет з урахуванням поправок постійних комісій затверджено по доходах у сумі 246 365 456 тисяч карбованців і по видатках у сумі 246 134 956 тисяч карбованців з перевищенням доходів над видатками в сумі 230 500 тисяч карбованців. Прийнято також Постанovu про виконання Державного бюджету СРСР за 1976 рік.

У наступному питанні порядку денного — про обрання Верховного суду СРСР — виступив кандидат у члени Президіуму ЦК КПРС, перший заступник Голови Президії Верховної Ради СРСР депутат В. В. Кузнєцов.

Депутати обрали Верховний суд СРСР. Його головою обрані Л. М. Смирнов.

З доповіддю про затвердження Указів Президії Верховної Ради СРСР виступив секретар Президії Верховної Ради СРСР депутат М. П. Георгіадзе.

Верховна Рада СРСР затвердила Укази і прийняла відповідні закони і постанови.

На цьому восьмій сесії Верховної Ради СРСР дев'ятого скликання завершила роботу.

(ТАРС).

2. І СЛОВО СТАЛО ЗБРОЄЮ

Напружена робота «ВЦВК на колесах» тривала і в подальші дні. В частинах Першої Кінної армії проводились мітинги, на яких присутні висловлювали одностайне прагнення виконати вказівки партії про якнайшвидший розгром чорного барона. Урочистою і сердечною була зустріч «Октябрьської революції» в Єлисаветграді. Про це розповідається в газеті «Известия» Єлисаветградського повіту Військово-революційного комітету (номери за 19 і 20 жовтня 1920 року). Газета за 20 жовтня вийшла під великою шапкою «Єлисаветградський

ської в Єлисаветграді на вулицю Калініна.

Кожен день колектив агітпоїзда був заповнений напруженою працею в гущі мас, в частинах Першої Кінної армії. Вся ця робота була спрямована на мобілізацію сил для якнайшвидшого розгрому ставленика Антанти — Врангеля. Цій меті був також присвячений мітинг у місті Знам'янці, після повернення агітпоїзда з Єлисаветграда. Проведений він 19 жовтня в бригаді особливого призначення. З проникливою, пристрасною промовою на ньому виступив М. І. Калінін. Він висловив тверду впевненість у тому, що Перша Кінна армія завдасть остаточного нищівного удару врангелівському охвісту білогвардійщини.

«Вперед, на останню гадину — барона Врангеля!» — такою була одностайна думка учасників мі-

До 60-річчя встановлення Радянської влади на Україні

Роки боротьби

пролетаріат горячо привітає дорогого гостя — Всеросійського старосту товарища Калініна».

Агітпоїзд 17 жовтня зустрічав бійців місцевості гарнізону і трудячі міста. Серед зустрічаючих була делегація селянок — представників комітету незалежних селян Єлисаветградського повіту. Незамовниць Ковальова від імені селянок привітала Михайла Івановича і за давним звичаєм піднесла йому хліб-сіль. «Спасибі, товариші жінки, за привіт та хліб-сіль», — сказав у своїй відповіді М. І. Калінін. — Мені особливо приємно бачити вас тут організованими, свідомими. Тут, на Україні, де громадянська війна набрала небачено важких розмірів...»

Наступного дня Михайла Івановича та інших товаришів з агітпоїзда урочисто зустріли учасники конференції правлінь профспілок, секретарів комосередків і представників військових частин. На урочистому об'єднаному засіданні, яке відбулося в приміщенні Першого Радянського театру, Всеросійський староста виступив із доповіддю про міжнародне становище. Присутніх тепло вітав також представник ВЦРПС Тарасова.

На доповідь М. І. Калініна одногослосно була прийнята резолюція, у якій вказувалося: «Ми, представники пролетарських організацій і червоного гарнізону м. Єлисаветграда, констатуємо все більше і більше зростаючий міжнародний революційний рух пролетаріату, карованій Комуністичною партією і її штабом — Третім Комуністичним Інтернаціоналом. Підкреслимо, що курс політики, взятої Комуністичною партією в жовтні 1917 р., шлях громадянської війни проти капіталістів, поміщиків є єдино правильним шлях через диктатуру пролетаріату, виражену в рядях робітників, селянських і червоноармійських депутатів, яка приведе трудячі маси всього світу до торжества мозолястих рук...»

На конференції внесена пропозиція про перейменування вулиці Миргород-

тингу. Під гучні вигуки «ура» червоноармієцькі міцезві жителі гаряче вітали М. І. Калініна, С. М. Будьонного і К. Е. Ворошилова. Після кожного такого мітингу червоноармієцькі, трудячі нашого краю подовго не відпускали Михайла Івановича та його супутників. Розпитували про здоров'я Володимира Ілліча, цікавилися як справи на хлібному фронті, яким буде майбутнє життя. На кожне таке запитання М. І. Калінін та представники галузевих наркоматів давали вичерпні відповіді. Розмовляючи із трудящими Єлисаветградщини, вони говорили про спільну боротьбу пролетаріату і селян проти капіталістичної експлуатації, закликали бідарів-гречкосіів йти разом із робітниками по ленінському шляху соціалістичного будівництва.

Через два дні, 21 жовтня, М. І. Калінін з міста Александрії телеграфував Володимирі Іллічу Леніну: «Закінчив роботу в Першій Армії. За погодження з Фрунзе їду поїздом у Другу Кінну».

Радянські війська перейшли у наступ по всьому фронту. Вони вбрід форсували Сиваш, в середині листопада повністю очистили від врангелівців Крим.

Агітпоїзди... Саме життя із незаперечною очевидністю довело значення таких формувальних ідеологічних працівників. Відвідування М. І. Калініним і його соратниками в складі агітпоїзда ударних фронтів впливали бадьорість в лави червоноармієцькі, зміцнювали їх віру в кінцевий успіх робітничо-селянської справи. Увага Всеросійського старости до всіх несуттєвих питань, його постійна турбота про невідкладні потреби бійців і населення у великій мірі сприяли посиленню бойової могутності Червоної Армії у важкі роки громадянської війни та іноземної інтервенції. Разом з тим це був важливий етап на шляху до зміцнення подальшої дружби російського і українського народів, до утворення братнього багатонаціонального Союзу нашої країни.

О. НАГОРНИЙ, директор обласного державного архіву.

1.

Пропозиція була несподіваною. Йому, вчорашньому випускникові Київського державного художнього інституту, Віктору Френчку досвідчений майстер, член спілки художників СРСР А. Ю. Мацівський якось сказав:

— Хочеш працювати зі мною? Річ серйозна. Треба створити монумент загиблим червонозорівцям.

Тоді Віктор Френчко раптом відчув усім своїм еством ту високу відповідальність, яка лягла на нього після того, як дав згоду. З тієї хвилини молодий митець поринув у пошуки композиційного вирішення скульптури. Серед сотень начерків та ескізів він намагався віднайти, вірніше, вловити ту єдину і вірну мелодію лінії, яка б органічно звучала в обрисах його героїв, яка б змогла оживити холодний бетон.

Саме в такі хвилини напливали спогади про студентські роки, про години, проведені в майстерні академіка Михайла Григорозича Лисенка. Пригадувалась його приземкувата постаць, пронизливі і замріяні очі. І руки. Великі, з вузлуватими пальцями. Сильні, загрубілі і водночас чутливі, мозг руки музиканта.

2.

В. ФРЕНЧКО. Михайло Григорозич навчався у Леонори Блок, учениці самого Родена. Пристрасть і самовідданість улюбленому мистецтву великого французького скульптора панували в творчій атмосфері нашої майстерні. Її керівник, незважаючи на свій похилий вік, запалавав нас своєю неймовірно молодою енергією.

Я майже не пригадую його руки в спокої. Завжди ці пальці щось ліпили, вирівнювали, розгладжували навіть тоді, коли їхній господар стояв за кафедрою аудиторії.

3.

...Зараз на вулиці Медведєва на просторому майдані, розграфленому чіткими квадратами гранітних плит, височить суворий і мужній монумент «Червонозорівці». Є в ньому і частка душі Віктора Френчка. Ця робота започаткувала його творчі будні в Кіровограді...

Коли проходив вулицями села Глинське, Світловодського району, мимоволі ловив себе на думці, що весь час намагається зав'язати вирази облич, характерні жести, погляди, ходу глинчан. Ніби в своєрідному kaleidoscopі, вони чергувались у його пам'яті, складаючись в образ засмученої, але нескореної жінки.

Чомусь пригадувались темні, згорьовані жіночі лиця його землячок із села Підзамочок, що на Тернопільщині. Невтішним болем відсвічували очі сусідки

вдови, що отримала у війну три похоронні на трьох синів.

Руки самі тягнулись до глини і він, похапцем перебираючи куп ескізів, починав ліпити, відчуваючи, як під його пальцями холодне і липке місиво перетворюється в живу і трепетну істоту.

Скульптура «Скорботна мати» В. Френчка народжувалась, як печальна і тиха пісня незгасимого горя матері-вдови. Сумна, ніби тріхи обважніла постаць селянської жінки, низько залпнутої хусткою, застигла, опустившись на колі-

5.

Йому 28 років. Самостійний творчий шлях Віктора Френчка вимірюється триріччям роботи в кировоградських художньо-виробничих майстернях. Останній його твір — Пам'ятний Знак солдатам правопорядку, нещодавно відкритий в нашому місті.

В його майстерні полиці заставлені макетами, бюстами, скульптурними ансамблями тощо. Тут же поруч лежить арматура, далі — засохлі грудюхахи зеленуватої глини, металеві злитки. Все це мовчазно підкреслює зміст буднів скульптора. Він повинен бути теслюю, арматурником, бетономцем, електросварником.

— І вдається?

— Та начебто. Ось, приміром, працюючи над Пам'ятним Знаком, я виконував роботу електросварника. Варить мідь...

У творчості Віктора Френчка лейтмотивом проходить тема війни і миру, тема комсомолу. «Хочеться працювати над образом молодого сучасника, — ділиться він задумками, — тим більше зараз, коли ми вступили у ювілейний рік, рік 60-річчя Лечинського комсомолу».

І знову — задуми. Перші начерки ескізів. Перші зліпки макету, де конче необхідно знати свою, єдино вірну мелодію лінії. Лінії, яка повинна повнокровно пульсувати задумом митця в лискучому граніті, в дзвінкій бронзі і холодному бетоні.

В. ГОНЧАРЕНКО.

Фото В. МОШНИНСЬКОГО.

ПОРТРЕТ МИТЦЯ

МЕЛОДІЯ ЛІНІЇ

на прямо на сирій постамент. Очі її опущені. Опущені плечі, тужливий силует і руки. Руки «Скорботної матері»... Неприродно великі, натруджені, опущені вдовж тіла, вони наче тамують в собі неймовірно печаль страшно втрати.

4.

В. ФРЕНЧКО. Люблю рельєфи. Це — сьогодні скульптурні полотна, які панорамно розгортають багатоплановий сюжет, дають можливість відтворити портретну галерею. В цьому році я виконав два рельєфи на постаменті, де встановлений танк «Т-34» на Криворізькому шосе між Кіровоградом і селом Бережинкою.

Вони розповідають про мужність радянських воїнів, світлу перемогу і незбориму міць нашої зброї.

Ну й що?

ГУМОРЕСКА

Нам, мужчинам, у розмові з жінками завжди бракує слів для висловлювань. Ось і я, побачивши її вперше такою прекрасною, такою захоплюючою, почувши, як вона щось сказала своїм срібним голосом, спромігся лише пробурмотіти:

— Що-що?

— А що? — відповіла вона запитанням на запитання, і поглянула так лукаво, що я навіть не знав, чим закінчити розмову. Тому, побачивши її вдруге, набрався сміливості і спитав про те, що з того часу у мене бентежило:

— Ну, що?

— Ніщо, — вона опустила очі й усмінулась. Від захоплення у мене знову перехопило подих. Я відчував, що необхідно продовжити розмову, та не міг видавити з себе ні слова.

Наступного разу, коли я врешті-решт відважився і рішуче запитав: «Ну, що?» — вона без манірності відповіла:

— А що?

Я почав підшукувати вирази, аби їй щось промовити у такий відповідальний момент, а потім мах-

нув рукою: «Та чи потрібні тут балачки!»

Ми щасливо прожили деякий час. Та потім у нашому спільному житті почала проявлятися повна несумісність характерів.

— Що? — якось запитав я.

— А, ніщо, — махнула вона рукою і раптом на очах у неї з'явилися сльози.

— Та ти що? — сторопів я.

Вона все частіше була чимось незадоволенна. Я намагався знову відшукати дорогу до її серця, викликати на відвертість.

— Ну, що ти, що? Ну, скажи, що?

— Ніщо, — вона образливо замовкала, всім своїм виглядом даючи зрозуміти, що тема вичерпана. Але ж не міг я піти, не сказавши останнього слова! Підозрював, що воно необхідне, але яке?

Остання розмова у нас вийшла гострою і привела до повного розладу. Я вже бачив, що все це дарма, та все ж спитав суворо:

— Ну? Що?

А вона так зухвало відповіла: — «Що», «що»? Ех, ти! Ніщо! Я просто задихнувся від гніву.

Більше не тратив красномовства і пішов, грюкнувши дверима.

Громадяни судді! Ви питаєте про причини розлучення з цією жінкою. Мене теж все непокоїть сумнів: що я тоді їй не сказав? І коли це треба було промовити?

Першого разу? Чи у самісінькому кінці? А може, ще з початку я ляпнув щось зайве?

Мої сумніви прошу занести до протоколу і врахувати при визначенні розміру судових витрат.

Стратон МИШКО.

м. Кіровоград.

ВІДОМО, що На твою книжкову полицю

В М І Й Т Е ЗАХОПЛЮВАТИСЬ

В чім вища освіта і культура людини, тим більше у неї тяга до участі в якомусь клубі за інтересами чи в самодіяльній творчості. Саме про це йдеться у книзі А. Комар-

ницького «У світі захоплення» (К., «Реклама», 1977). Автор розповідає про колекціонування, яке приносить людині і романтику пошуку, і дослідження термінології, і хвилювання першовідкривача, і радість знахідки.

Збирачами «застиглих звуків» називає автор феліфоністів і розповідає про історію виникнення фонографа та грампластинки, про тих, хто колекціонує платівки, про їх любов до «застиглих звуків», яка винагороджується чудовими зливами естетичної насолоди, робить духовно багатшим і змістовнішим життя.

В книзі ви знайдете відомості про колекціонерів гітар, годнінників, мікроскопів, олівців, люльок.

Львів'янин Анатолій Євгеневич Фенєєв зібрав одну з найбільших у нашій країні колекцій зброї, військового спорядження та знаків військової доблесті. В цій колекції є шпага мушкетера

XVI—XVII сторіччя, кольчуга, щит, ятаган, спис перського воїна, російський ківер, французька «трикутка», польська «конфедератка» та інші.

Чимало цікавого автор розповідає про акваріумні, про вирощування в домашніх умовах «кореню життя» — женьшеню. Ось розповідь про харків'янина Ф. О. Фоменка, який закоханим у капарок. Його капарки навчилися пасивувати вальс Штрауса, «Полонез» Огіньського, «Російське поле» Френкеля.

«Людина красива в праці, але треба, щоб кожний з нас був красивий своїми покликами — захопленнями, улюбленим заняттям, вмінням культурно відпочивати», — говорить автор в передмові. Це підтверджує кожний з нарисів, про які ми розповіли.

В. ШИПІЛОВА, головний бібліограф обласної бібліотеки імені А. Гайдара.

Дух громадянства

...а чого так громадян? Очехотав достойний сын. (Н. Некрасов).

Високий громадянства дух,
Тобі поезію жити,
Щоб кращі почуття збудити,
Розбурхати вогонь жагучих дум.
Дух громадянства — саме він
Нас кличе жить — не животити:
Змогти, добитися, схотіти.
Йти до намічених вершин.
Йти вперед, як зве наш час,
Служить добі комуністичній.
Дух громадянства!
Хай закличний,
Нуртує він довіку в нас!

Кость ЛЕСЕВ.

с. Солгутове
Гайворонського району.

М А М І

Перше слово я мовила «мамо». Засвітилось воно, моя маяк. Рушником розстелився мій

ранок,
На якому розкрилася мак,
То не квітка вогнено-бардова,
То — матусі негаснучий слід.
Поспішаю по стежці любові
В царину молодих своїх літ.
Нені! Кликкала?.. Я прилетіла...
Я прийшла, а тебе... вже нема.
Відвілася весна, облетіла.
У траву впала тиша німа.
Слід твій, мамо, мов квітка

багряна,
Не прочахне ніколи в мені.
Ти зі мною, як дивне світання,
Що народжує світлі пісні!

Людмила ПОПЧУК.

с. Зашчита
Новомиргородського району.

Я був у полі якось на світанні,
Коли зоря займалась вдалині.
Тоді осінній день передостанній
І шумів вітрами рвіними мені.
А в лісошумі гнулися тополі,
І тамували в жовтих кронах крик.
А вітер віття, ніби руки голі,
Заламував і рвучко листя сік.
І затихав... І падав їм під ноги,
Як це не раз по осені буває...
І зеленіло поле край дороги,
Уздвож якої йшли ті дерева.
А я стояв — і думка лиш єдина
Моє ество окрилила на мить:
То — дерева, а я ж бо є —

людина,
І мушу світ від бурі захистити.
Євген ЖЕЛІЗНЯКОВ.
м. Кіровоград.

пучок КОЛЮЧОК

Не туди

Вже заферми чуба рве:
«Що це за корова!»
Сіна їй даю — реве,
Силосу даю — реве,
День ревіть готова».
Хтось гука:
— Ти дай води!
— Тю-ю-ю, а я і не туди...

Підтримали

Посеред Гав
Сорока на Орла
Таке казати почала:
— Ну й теплень,
І що він розуміє...
А ті:
— Так, так,
І каркати не амісь...

Спільність

Побачивши Слона,
Що сіно їв зелене,
Баран повсюди став хвалитись
так:
— Чи вам відомо, що в Слона і в мене
Один і той же смак...
І люди є подібного гатунку.
Шукають спільності у шлунку.
Борис ЧАМЛАЙ.
м. Кіровоград.

